

ΕΥΘΥΣ ΚΑΙ ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΚΑΙ ΟΙ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥΣ

○ ► Ευθύς λόγος ονομάζεται

A) ο λόγος που αποτελεί **άμεση και κατευθείαν** διατύπωση της σκέψης μας ή της σκέψης άλλου προσώπου.

B) ο λόγος που αποτελεί επανάληψη **χωρίς καμία αλλαγή** των λόγων που είπε κάποιος:

- Στη δεύτερη περίπτωση τα **λόγια** που επαναλαμβάνονται αυτολεξεί
- ✓ μπαίνουν σε **εισαγωγικά**
 - ✓ αρχίζουν με **κεφαλαίο** γράμμα,
 - ✓ αφού προταχθεί ένας τύπος **ρημάτων**:
λέω, αισθάνομαι, γνωρίζω, ερωτώ, διατάζω κλπ.

► Πλάγιος λόγος

Ονομάζεται ο λόγος κάποιου, όταν μεταδίδεται σε **άλλον** όχι απευθείας αυτολεξεί, αλλά *εξαρτημένος* από ένα ρήμα :

- *λεκτικό, γνωστικό, αισθητικό, δοξαστικό*
- *βουλητικό, κελευστικό, προτρεπτικό, απαγορευτικό,*
- *ευχετικό*
- *ερώτησης ή απορίας.*

Ώρα για βιντεομάθημα με την κ. Σ. Λαδά : <https://youtu.be/DdVLTsXSjOM>

Κατά τη **μετατροπή** ενός **ευθέος** λόγου σε **πλάγιο** :

α. Αλλάζει το **πρόσωπο** και ο **χρόνος** του ρήματος.

β. Αλλάζει το **είδος** και το **πρόσωπο** των **αντωνυμιών**
π.χ. μου -> του, εσείς -> αυτοί, σας -> τους)

γ. Αλλάζουν τα **τοπικά** και **χρονικά επιρρήματα**
π.χ. εδώ -> εκεί, τώρα -> τότε,
σήμερα -> εκείνη τη μέρα
αύριο -> την επόμενη μέρα

δ. **Παραλείπονται** τα εισαγωγικά, το ερωτηματικό και η διπλή τελεία.

○ Α) Οι κύριες προτάσεις κρίσεως γίνονται **δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις** :

Ευθύς λόγος : Αναπολώ τις περσινές μου επιτυχίες.

Πλάγιος λόγος : Έλεγε (ή λέει) ότι αναπολεί τις περσινές του επιτυχίες.

Ρήμα **εξάρτησης** : λεκτικό , γνωστικό , αισθητικό

○ Β.) Οι κύριες προτάσεις επιθυμίας γίνονται **δευτερεύουσες βουλητικές προτάσεις** :

Ευθύς λόγος : Περάστε έξω !

Πλάγιος λόγος : **Απαίτησε** (ή διέταξε) να περάσουν έξω .

Ρήμα **εξάρτησης** : βουλητικό, κελευστικό, προτρεπτικό, απαγορευτικό
ευχετικό

Γ.) Οι ευθείες ερωτηματικές κύριες προτάσεις γίνονται **δευτερεύουσες πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις** :

Ευθύς λόγος : Γιατί δεν απάντησες στο τηλέφωνο ;

Πλάγιος λόγος : Τον **ρώτησε** γιατί δεν απάντησε στο τηλέφωνο .

Ρήμα **εξάρτησης**: δείξης, ερώτησης, θαυμασμού, απορίας σκέψης, εξέτασης, φροντίδας, αίσθησης γνώσης, αμφιβολίας

Δ.) Οι δευτερεύουσες προτάσεις ως προς το είδος τους **δεν αλλάζουν** :

Ευθύς λόγος : **Αν** δεν αλλάξεις τακτική, θα χάσεις τη χρονιά σου .

Πλάγιος λόγος : Τον **προειδοποίησε** ότι, **αν** δεν άλλαζε τακτική, θα έχανε τη χρονιά του .

ΡΗΜΑΤΑ
ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ:

Οι **ειδικές** προτάσεις εξαρτώνται από ρήματα όπως :

- ✓ λέω, δείχνω, δηλώνω,
- ✓ αντιλαμβάνομαι, διαπιστώνω, γνωρίζω,
- ✓ αγνοώ, νομίζω, υποθέτω

Οι **βουλητικές** προτάσεις εξαρτώνται από ρήματα όπως :

- ✓ θέλω, ζητώ, επιθυμώ, απαιτώ
- ✓ οφείλω, πρέπει, μπορώ,
- ✓ προτρέπω, διατάζω, εμποδίζω

Οι **πλάγιες** ερωτηματικές εξαρτώνται από ρήματα όπως :

- ✓ ερωτώ, απορώ, βλέπω, αμφιβάλλω, σκέφτομαι
- ✓ δεν έχω ιδέα, δεν είμαι βέβαιος,
- ✓ δεν ξέρω, δε γνωρίζω, αγνοώ

Αλλαγές μπορούν να γίνουν στους χρόνους :

Ο Ενεστώτας του ρήματος της κύριας πρότασης
μπορεί να γίνει **Παρατατικός** ή να παραμείνει **Ενεστώτας**:

Ευθύς λόγος : Δεν πρόκειται να φύγω.

Πλάγιος λόγος : Επέμενε ότι δεν **επρόκειτο** να φύγει.
Επιμένει ότι δεν **πρόκειται** να φύγει.

Ο Μέλλοντας της κύριας πρότασης
μπορεί είτε να παραμείνει **Μέλλοντας** είτε να γίνει : **θα + Παρατατικός**:

Ευθύς λόγος : Θα σε καλέσω σίγουρα στο γάμο μου.

Πλάγιος λόγος : Μού ανακοίνωσε ότι **θα** με **καλέσει** σίγουρα στο γάμο της.
Μού ανακοίνωσε ότι **θα** με **καλούσε** σίγουρα στο γάμο της.

Ο Παρακείμενος μπορεί να παραμείνει **Παρακείμενος** ή να γίνει **Υπερσυντέλικος**:

Ευθύς λόγος : Το τρένο έχει αναχωρήσει.

Πλάγιος λόγος : Τον πληροφόρησαν ότι το τρένο **έχει / είχε αναχωρήσει**.

Άσκηση

- 1) Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε **πλάγιο**.
- 2) Ως ρήματα **εξάρτησης** να χρησιμοποιήσετε τα ρήματα που βρίσκονται μέσα στις παρενθέσεις.
- 3) Τι **είδους** δευτερεύουσα πρόταση σχηματίσατε;
 - α. Θα κρατήσετε την υπόσχεσή σας; (Μας ρώτησε...)
 - β. Αν και δε μας προσκάλεσαν, θα πάμε. (Δήλωσαν...)
 - γ. Τι έχει συμβεί; (Αναρωτιόταν...)
 - δ. Μην πείτε τίποτα σε κανέναν ! (Μας διέταξε...)
 - ε. Άμα θέλω, μπορώ να ανατρέψω όλα τα σχέδιά σου. (Μου απάντησε...)
 - στ. Ετοιμαστείτε για απόβαση. (Ο στρατηγός τούς διατάζει...)
 - ζ. Θα σας βοηθήσουμε οικονομικά. (Μας υποσχέθηκαν...)
 - η. Γιατί είσαι θυμωμένος; (Τον ρώτησε...)
 - θ. Θα τον τιμωρήσω, αν δε φανεί συνεπής. (Μου ανακοίνωσε...)
 - ι. Είμαι απολύτως αθώος κι όχι ένοχος. (Ο κατηγορούμενος ισχυριζόταν...)

Άσκηση:

Να μετατρέψετε τα υπογραμμισμένα ονοματικά σύνολα των προτάσεων

A) σε ειδικές προτάσεις

B) σε βουλητικές

Γ) σε πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις

κάνοντας αναγκαίες αλλαγές και χρησιμοποιώντας ένα αντίστοιχο ρήμα *εξάρτησης*:

π.χ. Η φυγή δεν είναι λύση:

Μου *είπε* **ότι** το να φύγω δεν είναι λύση. (ειδική)

Με *προέτρεψε* **να** μη φύγω. (βουλητική)

Με *ρώτησε* **αν** το να φύγω είναι λύση. (πλάγια ερωτηματική)

1. Το κόστος το σπιτιού είναι μικρό.
2. Η διατήρηση του υψηλού βιοτικού επιπέδου είναι σημαντικό.
3. Η θεώρηση κάποιων γυναικών ως κατώτερων είναι εξωφρενικό.
4. Η αποδοχή του διαφορετικού είναι αναγκαία.
5. Ο χωρισμός των γονέων είναι επώδυνος.
6. Η μετάβαση από μια ηλικιακή φάση σε μια άλλη είναι πάντα εύκολη.
7. Η κατάβαση του βουνού είναι δύσκολη.
8. Ο αποκλεισμός των ατόμων με αναπηρία είναι άδικος.

Υπάρχει **διαφορά** αν μετατρέψω **ολόκληρες** τις προτάσεις στα προαναφερόμενα είδη;

